Број 31. У Новом Саду, у четвртак 10. фебруара 1905. Година XL.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом, свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот.
За остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

(Вечерњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање „Рада“ деоничарског друштва у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чавића,
Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Освајају нас...

Угарска кредитна банка решила је, да постави нове филијале, и решила је, да их постави у оним крајевима, у којима живе Срби, Словаци, Румуни и други немађарски народи.

Паметнији мађарски листови забележили су ту ствар, и додали, како је то добро због привредних прилика, због јефтиније камате и т. д.

Но далеко смо ми још од тога, да се код нас привредна и финансијска политика води са финансијског и привредног гледишта. Него све са гледишта политике и то рђаве политике, па зато нам тако и иде.

Познато је, да су наши богати крајеви најпосле добили железнице, поште, брзојаве. На нас је дошао ред тек онда, кад је железничка локомотива пројурила и поред најзабаченије пустаре равних спахија. Све је то било с планом.

У том „плану“ што га је срочио још министар-председник Коломан Тиса, било је и то, да се код нас не оснивају филијале кредитне банке. Ми смо требали да западамо што јаче у руке кајишара.

И догодило се то. А под утецајем љуте невоље, прегнусмо да помогнемо сами себи. Прикуписмо капитале, почесмо да оснивамо новчане заводе и да се спасавамо. Напослетку смо дошли и до земљорадничких задруга.

Када се тако упутише ствари на боље, долазе одједном филијале кредине банке. По мало личе на огртач после кише, али нико не би могао ни сад бити противан Шта више, ми би и то радосно поздравили, да нам тај финансијски завод прилази са чистом, искреном намером, да нам помогну финансијски и привредно.

Али на жалост, то се не догађа. Мађарски листови који су мало безазленији, отворено нам причају, шта је цел тим филијалама кредитне банке. Они веле: Цел је, да освоје народности. Мађарска општа кредитна банка решила је, да економским оружјем нападне агитаторе у немађарским крајевима. У народносним крајевима подићиће филијале и постићи ће две цели. Једна је цел, да Мађарима у тим крајевима под згодним приликама, даје јефтина зајма. Друга је цел, да Немађаре ослободи из руку агитатора. Јер су агитатори само са давањем зајмова умели да се доближе народу.

Јасно је шта се овим хоће. Зар та господа мисле, да у нас нема љубави за наш народ, нит свести народне. Не! Него да нас повежу економски и да нас начине зависнима. Хоће новцем, управо зајмовима да нас освоје.

Жалосно је то! Али кад знамо у каквој цели нам прилази кредитна банка, узмимо се на ум. Ово, што су нам неки избрбљали, неће се радити на почетку јавно. Ал тек кад им уђемо у руке, може да нам то у финансијском и привредном погледу донесе грдне невоље. Јер ако у тешким незгодним финансијским временима, почну да нам отказују кредите, и да терају политику, онда ће се почети рушити наши заводи, један ће повући други за собом и силан наш свет или ће испропадати или ће морати у економско и политичко ропство.

Кад мађарски листови јавно о овом пишу, морали смо и ми. Добро је причувати се!

Политичко стање у Угарској.

Јуче је сабор изабрао још три перовође. — Изабрани су Дедовић, Луб и гроф Естерхази. Гроф Естерхали припада либералној, владиној странци. Ред је, да либерална странка сама одреди, кога жели да га изаберу на ово место, које јој већина уступа. И она је одредила Павла Сеча. Но Сеч је и сувише био дрзак, кад су насилнички мењали саборски пословник. И већина није хтела њега, него је против обичаја бирала другог либерала, грофа Естерхазија. На то су се либерали расрдили и нису гласали. А гроф Естерхази неће се примити избора.

На крају саборске седнице предложио је председник ово: — „Због тога, што је влада поднела оставку, то да се одгоди сабор, док се не састави нова влада. Ако се нова влада не састави ни до 23. фебруара (8. марта) онда да се сабор тог дана ипак састане, да би могли бити они посланици, против којих донде није поднесена петиција и да се бирају „судски одбори“. Сабор је примио овај предлог једногласно.

* * *

Још се ломи око тога: Да ли да се састави привремена влада? Одбор уједињене опозиције пристао је да предложи странкама сједињене опозиције овај предлог:

Да дисиденти саставе привремену, прелазну владу. Та влада да нема политичке боје ни нарочитог свог програма Да и не буде много чланова у том министарству него 4 до 5 па да поједини заступају и по 2 портфеља.

Сабор би таквој влади изгласао индемнитет на 3 до 4 месеца. За то време да се спроведе промена изборног закона, финансијска нагода са Хрватском и Славонијом, и кад се то сврши онда да сабор изгласа регруте и то досадањи број. Иначе ништа важније што се односи на текуће послове.

Владини листови говоре, да гроф Андраши и дисиденти не пристају да сабор

ПОДЛИСТАК.

МЕРВАНОВ САН.

(прича са истока.)

Калифа Мерван II. добио је од својега народа надимак »магарца месопотамскога«, али треба да речемо, да му тијем не хтједоше поругљиво име дати. Магарца само у западнијем земљама држе као представника глупости и стрпљивости. Али у Арабији више се цијени ова животиња, коју штују због неуморне истрајности и жилавости код поднашања тегобе свакe врсти. Надимак »магарца месопотамскога« био је од велике части за пошљедњега Омејовића у Арабији.

Мерван бијаше, уза сву своју храброст и уза многе друге врлине, несрећан владар. Он је откајавао гријехе својијех предака, који су се отуђили од народа својом старинском владом. Кад је Абдул Абас, први из куће Абасовића, свој стијег разавио, кликовала му је сва Арабија. И срећа пратијаше смјелога владара који је пошао, да задобије круну. Војеводе Мервановe бјеху свагдје потучени и сваки бој доносио је само још веће тријумфе бунтовничкоме вођи Абдул Абасу. Коначно сакупи калифа све остатке своје војске, и стави им се на чело, да покуша пошљедњу срећу са својим моћним непријатељем. Чинио је чуда од јунаштва и храброшћу својом плео је вијенац славе. Али судбина му је досудила пропаст, и тако је морао подлећи. У одлучној битци из међу непријатељских војска поплаши се Мервану коњ и збаци са себе господара. Коњ је летио као бијесан кроз редове војака, који помислише да је калифа, њихов вођа, пао, с тога се преплашише и нагоше бјежати. Узалуд је Мерван појахао другога коња и трчао за страшљивицама. Не могаше их више зауставити. Чете га држаху за чудовиште и бјежаху упрепаштени од њега. Градске капије пред које је дошао, затвараху се пред њим, пред потученим, пред побијеђеним. Он мораде да потражи уточишта у Мисиру; тако паде у засједу подлих убојица, који га смакоше. Главу његову послаше Абдул Абасу. Тако сконча Мерван II., на чијем си печату могао читати двоструко кобне ријечи: »Ти владаш али сјећај се смрти«. Цијело кољено Омејовића искорјени Абасовић Само један потомак овога кољена утече у Шпанију, гдје утемељи самосталан калифат.

Као што је Мерван био лоше среће као владар, тако је и као човјек несрећан био. Његови бојеви и битке, његове побједе и пропаст спадају у историју. Овдје ћемо само испричати љубавну згоду из његова живота.

На првом своме ратном походу, кад је први пут под шатором спавао, уснио је калиф необичан сан. Између ружичастих облака указа му се прекрасна женска глава, која не бијаше тамне боје, као кћери арапске. То је била љепотица своје врсте, па су баш због тога чари њене занијеле нашљедника пророкова. Лице јој је било нежно — бијеле боје и ружичаста румен прелила се била преко њега, а густа злаћана коса била се просула по врату. Таке главе не видјеше очи Мервановe нигда до сада. Он не виђаше ништа до ове чаробне главе и окрајак округлине рамена, на која су златне косе падале. Све је друго од ове дивотне женске сакрио љубопитни облачни вео.

Лијепа женска прилика смијешила му се блажено. Онда се раздјели мали облак и Мерван видје округлу, дивну бијелу руку, која је држала међу прстима тамно-црвену ружу. Ову ружу спусти она пред ноге Мухамедова поборника и онда се — Мерван пробуди.

Необична лијепа глава очарала је са свијем Мерваново срце. Одмах пошаље он по свештеника, који је управ под шатором био, по старога дервиша, који је дане својега живота за славу Алахову пробавио у тмини некога сирскога манастира и који је прекинуо своје бичевање и мучење само зато, да оде на гроб пророков, и сад је баш био на путу.

Мерван исприча овоме човјеку своју повјест и рече: »Дервишу, тумачи ми сан!« Дервиш сагне главу до земље, склопи дрктаве руке и учини, што му је заповјеђено. »Ти си видио своју драгу у сну, свемоћни господару, жену, која те опомиње на башту Мухамедову и на весеље, које те тамо чека.« — »А шта даље?« — »Али ружа значи крв.« — »Крв?« рече он. »Тако и ја мислим Ја ћу ову вилу у крвавоме боју задобити.« — Дервиш мучаше на овај допуњак његова пророчанства. Мерван га отпусти наградивши га богато.

У свима ратовима и бојевима пратила је калифу слика његова сна. У најжешћој бојној вреви указала би му се умилна глава са коврчастом косом и златним сјајем И у сну и на јави мислио је он само о њој, која би га имала усрећити на овоме свијету, како већ побожна машта вјерника само од онога, љепшега свијета очекује. Али на тамно црвену ружу, што значи крв, заборавио је он временом, ма да су остале црте његове мајенице и све друго у глави његовој све до сада.

По читаве године тражио је он своју слику из сна, али узалуд. И већ је престао да се троши чежњом за овом сликом маште, која, како се чињаше, није у свијету. Што зна за го дервиш, који снове тумачи, јер му се запо-

тек напослетку изгласа регруте и да под таквим приликама неће да састави привремену владу.

Но и Кошутова странка није усвојила тај предлог. Дошло је до бурних призора и остављено је Франји Кошуту да даље преговара. Банфијева страноа решила је, да даде индемнитет само до 1. маја, а после ништа ако се не почну извађати „мађарски народни захтеви“.

Владина Тисина странка решила је да изгласа индемнитет и регруте, али неће да то доводи у свези са променом изборног закона. (Разуме се, јер ако неће бити подмићивања и насиља, слабо ће ког посланика добити та странка).

Питање о прелазном министарству није још пропало, али је доста пољуљано. Андраши је одгодио свој пут у Беч.

Руско-јапански рат.

Кад год су непријатељи Русијини, (у првом реду Енглеска,) осетили, да се на бојном пољу спрема какав крупнији догађај, каква одсудна битка, ти руски непријатељи обично су ударали у лажи. Кад је Русија кретала балтичку флоту, говорили су, како је Русија финансиски растројена; кад је требала да се на бојно поље крене трећа руска флота, енглеске и јапанске новине писали су, да не само што се та трећа флота неће кренути, него да ће се Рождественски са балтичком флотом вратити у Русију.

Када су непријатељи осетили да ће може бити ускоро доћи до одсудне борбе у Манџурији, а није далеко време, када ће се здружена балтичка, трећа руска флота и владивосточка флота сукобити са Тоговом и Камимурином флотом, енглески листови писали су, како је Куропаткин опозван. Када су и ту ухваћени у лажи, сада доносе измишљене гласове, како Русија журно тражи, да са Јапином склопи мир. Чак су изнели и услове, на које је Русија пристала. Ти услови су тако чудновати, да се већ на први поглед човек мора насмејати и уверити се, како лажи често пута не само да су смешне, него и глупе. Бајаги Русија је пристала да призна 1., Јапански протекторат над Корејом. 2., да уступи цело полуострво Љаотунг са Порг Артуром Јапану. 3., да огласи Владивосток за слободно пристаниште и 4., да јужну Манџурију до Карбина врати Кини.

На све ово бајаги Русија пристаје, али Јапан се не задовољава, него тражи, да 1., Русија врати Кини целу Манџурију, 2., да уступи Јапану своје велико острво Сахалин и 3., да Русија даде Јапану велику ратну оштету.

Сви озбиљнији страни листови, који иначе нису поклоњени Русији тврде, да су сви ови гласови измишљени и веле да Русија неће ни помишљати на мир, док свој посао не изврши балтичка и трећа руска флота и док Куропаткин не изведе своје планове у Манџурији. Него мир желе у првом реду Енглески трговачки кругови. Најновији телеграфски извештаји потврђују, да о миру између Русије и Јапана нема ни говора нити је Јапан подносио неке своје услове. Све се своди дакле на „скромне“ јапанско чивутско-енглеске жеље, а то све због њихових себичних циљева.

Јапанска нестрпељивост.

У јапанском главном војеном стану држе, да предстоји велика одсудна битка и од њеног исхода очекују велике политичке последице. Руси су своје положаје дуж целог фронта утврдили. Јапанску војску убија то, што проводи време бадавадишући и баш тај нерад је умара.

Према извештају из Лондона, Руси јако утврђују северну обалу реке Тумена за случај, ако Јапанци покушају напад са сува на Владивосток.

Убијство војених аташеа

Из Чифуа јављају о убиству француског и немачког војеног аташеа Киервиља и Гилгенхајмба ово: Оба ухапшена Кинеза изјавили су да су оба војна аташеа са још једним Русом најмили једну џунку, којом су управљали пет Кинеза. Када су се од Порт-Артура прилично извезли на морску пучину, Кинези су изјавили, да они знају, да ће ускоро надоћи велика бура, с тога боље да се врате у Голубији залив. Али су војени аташеи наваљивали да свакако продуже пут. Тада Кинези баце сву тројицу у море Кинези, који су извршили ово дело, бојали су се, да се врате у Порт-Артур и отпловили су у Љатчанфу, северно од Чифу-а. Руси, који су погађали ову џунку, да превезе аташеје а који се сада налазе у Чуфу — познали су ова два сада ухапшена Кинеза. Сада траже још ову тројицу Кинеза, да и њих ухапсе и после изведу пред суд.

Поморска битка у изгледу.

Енглеском „Дељи Телеграфу“ јављају из Токија, да се флота адмирала Камимуре налази у близини Индијског Океана. С тога држе, да ће ускоро између руске и јапанске флоте доћи до велике битке.

Из Париза јављају, да је адмирал Рождественски, на оклопњачи „Кнез Суваров“ примио извештача француског листа „Пти Паризијан“ а. Том француском извештачу изјавио је адмирал Рождественски да он не држи, да ће се адмирал Того са својом флотом одважити, да тако далеко дође и нападне балтичку флоту. Адмирал Рождественски је и то рекао, да ће напустити Мадагаскар и кренути се против Јапанаца, тек кад му стигне трећа руска флота.

Вести из места и са стране.

Велико исељавање из Угарске.

Из Јегре јављају, да је у целој хевешкој жупанији ове зиме био велики покрет око исељавања из Угарске. У месецу јануару само преко хиљаду особа тражило је пасош, да се исели из Угарске. Жупан је наредио истрагу, да се увери, да ли бајаги какав агент буни свет на исељавање.

Кидање с Римом.

Из Беча јављају, да ће данас у протестантској цркви на Верингу 60 ђака Немаца са бечког универзитета из католичке вере прећи у протестантску веру.

Загребачка добротворна задруга Српкиња.

Из IX извештаја ове задруге, видимо, да је до сада имала: 7 добротвора, 21 основачицу, 123 редовне чланице, 51 помагачицу и 32 члана помагача. Према прорачуну за годину 1905. издаће ова задруга 1600 круна потпора. Под њезиним надзором је и српски девојачки интернат, у коме је смештено 30 српских девојака, што уче у Загребу. По школама их има: у женском лицеју 9; у вишој девојачкој школи 9; у стручној женској школи (где се учи шити) 7; у учитељској школи 3; у музичкој школи 1; у српској основној школи 1.

Из Хрватске их је 10 (3 из Лике), из Босне 13, из Славоније 6 (3 из Срема) и 1 из Бачке.

Забава с игранком.

Омладинско друштво „Југовићи“ у Карлову, приређује уз пријатељско суделовање гђце Зорке Поповић, гђце Милице Бирошеве, г. др. Вел. Замуровића, чланова великокикиндског певачког друштва „Гусле“, гђе Зорке К. Златанове, гђце Јованке Михајловић, г. Косте Златановог, г. Стевана Цравењаковог, чланова српског карловског певачког друштва, у недељу 13. (26.) фебруара 1905. године, у дворани месне „Велике Гостионице“ своју II. забаву и игранку. Чист приход иде у корист свога фонда за оснивање народног дома. Добровољни прилози примају се са захвалношћу и биће на јавност изнешени,

Свака сила за времена!

Док је била млада и лепа, трчали су за њом, и у колико није била уметница, критичари су је ипак

вједа? Мерван мишљаше: Она лијепа, једина женска, која би му кадра била болесну душу излијечити мелемом љубави, не бјеше на овој земљи. Зато не могаше чаробне слике заборавити, али је на њу мислио само кад се сјети на лијепу наду, која се ипак нигда испунила није, нити ће се игда испунити.

Хришћани у Арабији држали су Мервана за свога тлачитеља. Калифа је једном пошао у Мисир само у намјери, да пустоши огњем и мачем стране науке. Хришћане, који не би хтјели вјере Мухамедове примити, дао би Мерван на коље набијати и на крст распињати, а куће им и колибе са земљом сравњивати, цркве њихове и манастире палити.

На овоме походу нападе он на једно мало мјестанце по имену Аним. Његове чете бјешњаху овдје највећом грозотом. Од мирних станова вијаше се само море огња, све је убијано, што се опирало, па и саме жене и дјеца пуштаху душу у грознијем мукама. Друге одведоше у ропство.

Мерван јахаше за вријеме покоља, пустошења и харања кроз улице малога мјестанцета и доспије тако и до сиромашнога манастира анимскога, кроз чији су кров продирали пламенови и бјеснили свом силом. Управ сада потекоше дувне из својих ћелија. Сурови, дивљи војаци бацаху копља на безоружане дјевојке, које су љубиле своје бројанице, падајући смртно погађане на земљу.

Сад потече и пошљедња дувна из горућега манастира. Она се спотаче преко лешине убијене другарице и паде на кољена. Уз то јој паде и марама с главе, а густе злаћане косе у краснијем таласима падоше на грубо одијело, које јој покриваше рамена.

Мерван погледа укочено на ову дувну и пошто је она окренула главу, те јој је могао лице сагледати, слатка стрепња прође му цијелим тијелом: Она је то била, она заиста — он ју је нашао, коначно нашао послије толико година, пошто је већ и наду изгубио, да ће је игда наћи! То је она заиста била, жива слика оне наслућене приказе, која је чежњи давала надземаљске дражи.

То је била иста красна коврчаста коса стране дивотне боје, то су исте умилне црте исте јасне очи неисказане дражести, то је иста лијепа бијела мала рука са истим сићушним прстићима — све је онако било, као што је у сну видио. Само израз лијепога лица не бјеше исти. Он ју је у сну видио како се блажено смијеши, а сад је насликан дубоки сјај у анђеоском њеном лицу, јер је дувна крст, што јој о врату висио, очајнички на груди притискивала.

У тај мах пролети мимо главе мученице копље. — Мерван скочи и једним махом пресијече мачем онога подрзљивца, који се усудио овако драгоцјени живот узети. Калифа из даде налог, да се ова дјевојка чува и да се у његов шатор одведе. »Она је моја!« рече он. »Нико да се није усудио ни прстима ње се дотакнути!«

Онда и сам појури у шатор, гдје га је чекала љепота-девојка распуштених коса, у чије се дражи срце калифино заплело. Он није пазио на то, што су га његове вође — ови не знађаху, да калифа иде на састанак — вратили и с њиме у шатор ушли. Мерван приђе Хришћанци и рече јој: »Вјеруј у Алаха! Ако се закунеш на ријечи пророкове, бићеш господ ђа калифиница. Видио сам те у сну, тебе ми је Мухамед одредио, ти ћеш моја бити.«

Дувна није почела ликовати од весеља — како се Мерван надао. Ни цртица се не креташе у бијелом болном лицу. Она заклима лако главом и рече: »Ја сам дувна и служим само Богу. Ни једном човјеку на земљи не могу љубавца бити«. Мерван удараше нестрпљиво ногом о земљу. »Моја те ријеч рјешава заклетве, којом си се свом Богу заклела«. Охоле ријечи не могоше уздрмати вјере девојчине, која се Богу завјетовала. »Ничија воља на свијету«, рече она мирно, »не може нас ријешити дужности према Богу«.

То је могло и у корану стојати, али Мерван није пазио на вјерски смисао говора. »Али ипак ће тако бити како сам ја рекао«, одврати он хладно и тврдо. »Ти се мораш покорити, за то се одлучи. У мојој си власти, како видиш, и што бих год хтео с тобом почети, ти се не би могла бранити. Моја ти љубав против туђи части и достојанства — зашто одбијаш?«

Послије ових ријечи трајало је неколико тренутака мучање у шатору. Дувна спусти замишљено блиједо чело. — Је ли мислила, да мржња непријатељева није тако опасна као његова љубав? Као да је премишљала. Онда подиже сузне очи владару вјерника, чије су очи напето управљене биле на њене усне. — »Ја ћу ти за своју слободу награду дати«.

Мерван стресе раменима. Хтио је тијем да каже: Каква би то само награда могла бити, за коју би ја тебе, највећу радост мога живота, пустити могао! Али она је то друкчије тумачила, да он стресањем раменима хоће да каже: Какву награду хоћеш да ми даш, најсиромашнија слуго твога Бога? А на то је она имала већ и одговор готов »Велика је то награда«, рече она; »дај ми слободу да и даље посвећујем свој живот своме Богу и да своје

узносили и преко заслуге. Она је била лепа, и умела је ту своју лепоту да претвара и у — новац! И удала се — јер је тежила, као и свака друга честита девојка, да покрије главу. Удала се за човека, уметника, који је био и богат. Носила је и његово име, трошила и његов новац, и једаред, кад се појавио неко други, који је имао више новаца — хтела је свог мужа да стрпа у лудницу! Цео Беч па и остали свет говорио је о том скандалу, али баш зато је публике све више и више долазило у позориште да је види. Она је привлачила и „пунила кућу“, и.... наједаред све то престаде. Њена слава потамни, трошка јој је требало све више, а било га је све мање... И тако почеше да путују у заложницу све ствари: накити хаљине па и костими. Готовина је потрошена и сад је расписана распродаја њезиних ствари! Тако су прошле многе уметнице пре ње, сад је дошао ето ред и на њу — „славну“ Одилон!

Закон о „Велимиријанум“-у

Из Београда јављају, да је јуче обнародован закон о задужбини „Велимиријанум“, којим је овлашћен Државни Савет“, да у смислу завештања Велимира М. Тодоровића управља имањем задужбине „Велимиријанум“. Према овоме закону влада ће бити дужна да за три месеца, а то је до 5. маја т г. преда целу имовину ове задужбине Државном Савету.

„Ванредно парање“.

Сви знамо, колико су несносни поједини агенти осигуравајућих друштава, како обећавају куле и градове док у своје мреже не ухвате своју жртву, а како су нетачни, кад њихова друштва треба да испуне своју обвезу. Тек после смрти појединог, који се осигурао, траже они разлог и начин, да не плате или да одбију од осигуране своте, или бар да задрже исплату докле год могу. Сад су та друштва тражила дозволу у Аустрији и добила, да у сваком случају код својих осигураних чланова, могу наредити парање, ако и не постоји разлог, да се предузме судско или полицијско. Заиста смо далеко дотерали; гака друштва деру кожу за живота, па ето сад не даду, да кожа остане читава ни после смрти!

Близанци...

Заједно су некада били посланици у државном и у народном сабору обојица су доктори права, обојица су били секретари на Цетињу; обојица су заједно напали највећег и најидеалнијег српског песника, чика-Јову, — заједнички су честитали Штросмајеру јубилеј. Један је честитао у прози, као што и доликује песнику драме „Бранимир, кнез Захумски“. Честитао је „врло топло и дуго“; други је честитао онако, како не доликује песнику „Пере Сегединца“... Први је др. Полит, други Лаза Костић!

Пред сам јубилеј састали се у редакцији „Браник“ и договарају се:

— Дал' да честитамо? Пита онај други...

— Наравно, „велики бискуп“ је пријатељ целога Српства, нарочито овога у Срему, не заборавља ни један значајан догађај у Српству; све он то прати и редовно честита свима нашим великим људима јубилеје...

— Тако?. —

— Да ето честитао је и мени моју седамдесетогодишњицу... Ја ћу му написати „врло топло и дуго“. Ту узеде ново перо, јер су му се сва остала већ раскречила грдећи радикале и нападајући пок. Змаја пред смрт. (И кад је већ био готов са честитком, оставио је то перо, да напише критику на новосадску „Народну забаву.“)

Онај други, што је написао велику књигу пуну грдње о пок. Змају, преврћући своја пера, мануо је на страну и оно, којим је писао „Перу Сегединца“, и оно, којим је писао „Основне лепоте“ и оно, којим је писао превод омирове „Илијаде“ и оно, којим је писао преводе Шекспирових дела, па је зграбио оно перо којим је сарађивао сарајевској „Нади“ (у коју покојни чика-Јова није хтео, јер му је, као српском песнику било испод достојанства, да буде, за неколико потура издајица српске заветне мисли), и написа:

„Покрили су твоји дари
„Сав народни стô,
„Ако Бог још за нас мари,
„Здрав преживи стô!“—

Да, то је речено од срца, јер је „велики бискуп“ био један од оних, који су спремали босанску окупацију, а да није било ње, не би било ни босанске „земаљске владе, ни њезине „Наде“, и некадањи стални манастирски гост, поред сталног крова и хране, не би имао где да зарађује ситни трошак.

И док бискуп буде чекао да доживи „сто“ — и њему ће — међу тим — моћи честитати седамдесетогодишњицу (као и оном првом „великом“) — али ће га морати нарочитим позивом сетити на то (као што је учинио и онај први)...

Брзојави „Застави“.

Стигли 10. фебруара.

Угарски сабор.

Будимпеште. Извршни одбор либералне странке мисли, да странка не може закључити индемнитет и закон о регрутима, *а неће да стави у зависност то двоје од закона о промени изборног реда.* Кошутова странка се још није коначно изјаснила под којим ће условима помагати привремено министарство, него је Кошута опуномоћила, да може у том правцу водити преговоре. Банфијева странка је решила да у корист здравог решења кризе, данашње министарство потпомаже до 1. априла и да му дотле призна индемнитет, иначе ако не успе да добије нова права за народ, неће потпомагати ниједну владу. Према томе изгледа план, да се састави прелазно министарство под Дарањијем, неостварљив.

Догађаји у Русији.

Баку. Немири раднички још трају.

Руско-јапански рат.

Петроград. Вести о миру између Јапана и Русије, неоснованe. Јапан још није затражио мир.

Лондон. У овдашњим јаганским круговима мисле, да Јапанци неће моћи да усвоје оне услове мира које Руси предлажу. (Те услове мира не предлажу Руси, него су их измислили лондонски Чивути. Прим. уред. „Заставе.“)

Токио. Руска главна војска налази се на десној обали реке Шаха. Руси подижу велика утврђења. Владивосточка флота изишла је недавно из пристаништа, али се опет повукла.

Немачки трговински уговори.

Берлин. Сви трговински уговори примљени су у трећем читању.

Трговина.

НОВИ САД, 9 фебруара 1905. године.

Пшеница прве каквоће 20 к. — п. до 20 к. 40 п.
Пшеница средња 20 к. — п. до — к. — п.
Пшеница лакша 19 к. 60 п. до 19 к. 80 пот.
Наполица — кр. — пот. до — кр. — пот.
Јечам 14 круна 20 пот. до 14 кр. 60 пот
Зоб 14 кр. — пот. до — кр. — пот
Кукуруз у зрну ст. 15 кр. — п. до 15 кр. 20 п.
Кукуруз у зрну н. — кр. — п. до — кр. — пот.
Маст 128 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина 128 кр. — пот. до — кр.— пот.
Сланина пађена 128 кр. — п. до — кр. — п.
(све од 100 кила)
Свињи угојени тешки 84 до 88 пот.
Свињи средњи . . 80 до 82 „
Свињи лаки . . . 72 до 76 „
(по кили)

живе мере.

Теоци 60 п. до 64 пот. по кили
Јагњци 72 п. до 80 п. по кили
Овци — кр. до — кр. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

10. фебруара било је . . . . . 3·42 мет.
11. фебруара било је . . . . . 3·27 мет.

молитве слободно к небу шаљем. За то ћу ти казати једну маст, која прави сваки дио тијела неозљедивим, ако се њоме намаже«.

Мерван се смијешио не вјерујући. »А откуда теби тајна те чудновате масти?« — »Оставио ми је светитељ, који је наш манастир подигао. Он је то у свакој књизи написано наилазио, и мени је на смртној постељи своје благо предао«. Мерван крене руком хотећи тиме одбити понуду. Међу тијем чује глас из његове близине: »За тај откуп пусти је господару.«

Мерван опази истом сада, да су његови савјетници око њега. Најмудрији од њих рекао је то, а Мерван је схватио у једном тренутку дубоки смисао на њега управљених ријечи. Јест, кад би таке масти било, која би њега неозљедивим начинити могла, кад би само глас о његовој неозљедивости, о сигурној милости божијој, која сваки отпор физичне снаге у земљи угуши, онда би му народ, који у чудеса вјерује, опет у војску хрлио. Онда би побједа морала опет бити уз његове заставе; који се колебају, опет би чврсто уза њ стајали, сумњиви морали би бити разоружани, противници уништени.

Трули би се пријесто могао овом машћу слијепити. — Мерван имађаше да обере: или овакав обновљен пријесто или своју срећу. Јер он осјећаше, да његова срећа зависи од ове жене. О, да је нигда видио није, мјесто што је до оваковога избора дошао. »За тај откуп пусти је господару“. Слуга, забринут за благо својега господара, понови опет ријеч. Мерван увидје, да барем пред својијем вођама не смије за љубав жене жртвовати драгоцјено признање славнога јунаштва!

Али — не би ли он могао дјевојку преварити за ову награду? Ова мисао уздрма му у муци мозак — и окренувши опета главу дувни, која као да чита мрачне мисли са његова лица. »Ти ћеш се заклети на коран, да ћеш држати оно, што обећаш,« рече она. Он се исправи поносито. »Ријеч је калифина довољна«, одврати он достојанствено. »Нека ти буде, што захтијеваш. Пошто не ћеш са мном да останеш, дајем ти слободу — за твоју маст«.

Послије краткога времена додаде он: »Приправљај ми маст.« »Дозволи ми само господару, да коријење биљака, које за њу требам, близу твога шатора потражим.« Он климне само главом, и даде дозволу руком. Дјевојка изиђе из шатора, а савјетници за њом. Они хтједоше да чувају њу, која знаде тако важну тајну.

Мерван оста сам. Он се спусти на меке душеке свога дивана, покри лице рукама и плакаше горко. То су биле прве сузе, које је овај поносити владар лијевао, али и пошљедње. Каква му драго несрећа да га прогонила, каква му драго невоља да га снашла, које је још у старо вријеме његовој кући пророчена, ма му и државу стели, ма и на туђу земљу и шао заклоништа тражити — никада више није Мерван послије овога часа сузе лио.

Хришћанка дође опет послије краткога времена, а са њом и сјајна пратња калифина, која је нестрпљиво чекала, што ће се још догодити. Они су сви хтјели бити свједоци, да је калифа чудесну маст добио. Они стојаху као нијеми у стражњем куту, а нашљедник пророков гледао је нијемо, што ће дувна почети. Она наложи малу ватру, спржи коријење биљака на пламену, а за тијем смрви га међу два камена, а онда сок другога коријења помијеша са овијем ситнијем прашком. Дуго је вријеме потрајало, док су ове ружичне руке послом готове биле. Мерван би и дуже чекао, гледајући дивотну дјевојку.

»Ево масти«, рече заробљеница, пруживши му је у некој шољи. »Можеш одмах окушати, дали је истина што рекох.« Она тури руку у маст, коју му је пружила, намаза се њоме по бијелом врату — туривши златне витице своје косе на страну — и клече преда њ. »Извуци мач, измахни и удари! Кад би ова маст била као и друга, морао би ми главу одсјећи. Али твој ће се мач у сто комади распасти — а ја — ја ћу неозлијеђена остати...« Калифа се згрози. И опет се зачу глас слуге његова: »Господару можеш покушати!«

Мерван потегну брзо мач и удари. Смрачи му се пред очима, а ужасни вапај заори се по шатору. К ногама калифиним скотрља се дивотна дјевојачка глава застрта злаћанијем витицама. Сад је имала и израз, који је у сну видио; ружичасти сјај почивао је на бијелој кожи, сјајне очи сјале су блаженим задовољством а око малених усташца развукло се блажено смијешење. Радост, што је у овоме смијешењу нацртана, није ли то поруга? Поруга на побожну пријевару, у коју се он ухватити дао! Из безглавог трупа текла је дебела трака тамне крви и залила под шатору.

»Ружа, ружа,« мрмљао је калифа као изван себе. Упрепаштено изиђоше савјетници из шатора, а Мерван остаде сам са крвавом женском главом, коју је непрестано цјеливао. Ко је она била и како се звала лијепа мученица своје вјере и своје части, није ни у једној кроници забиљежено. Ако је икоја, то је она заслужила светитељску круну.

Прерадио —ћ.

Предаја радње.

Шпецерајска радња у Шиклошу (Барања) стара, на пијаци, на налепшем и најживљем месту, заједно са станом под врло повољним условима предаје се.

Ближа извешћа даје администрација „Заставе“.

114 1—3

ОД ПРВОГ МАЈА

до почетка августа бавићу се опет у Каменици и држаћу од кр. владе концесиониране курсове из књиговодства, засебно за мушке и за женске. Испити се могу полагати у Бечу. Моја метода јамчи за најбржи успех, што сведоче неколико стотина мојих ученика. Озбиљне понуде (с плаћеним одговором) примам само до 15. априла (п. р)

Вршац

Проф. Ј. Моган
(Prof. J. Mogan, Versecz.)

115 1—7

ПОТРЕБУЈЕМ
ЗА МОЈУ МЕШОВИТУ ТРГОВИНУ
једног
ПОМОЋНИКА,

који ће исту сам под надзором водити.

Ђорђе Медаковић,
у Шиду.

102 2—3

СПЕЦЕРАЈСКА РАДЊА
у Орловату

због смртног случаја је на продају. Упитати се код долепотписаног.

У Орловату 11. фебр. 1905 г.

Андрија Ердељан.

101 2—3

ЈЕДАН МАЊИ ЕЛЕВАТОР

са 4 коњске снаге без кола тражи се, ко има да прода. Понуде упутити администрацији „Заставе“.

94 2—3

АПОТЕКАР

Србин стар 24 године дипломиран на Бечком Факултету доброг имовног стања. тражи женидбе ради девојку из добре куће образовану Српкињу са миразом.

Ближа извешћа у администрацији овога листа.

1273 9—10

Број 76. Прс.

Натечај.

Расписује се натечај за тајника задруге за исушење југо источног Срема у Земуну.

Истоме је дужност водити све административне полове ове задруге, а тражи се потпуно знање српског језика у писму и говору, као и самостално решавање списа, који у тајничку рефераду спадају, а осим тога потпуна спрема манипулационога чиновника.

Поближе увете може рефлектант сазнати код овозадружне равнатељске писарне у Земуну.

Плата је тајнику 2000 К годишње.

Рефлектанти имају своје молбе обложене сведочбама о оспособљеној и досадањем службовању поднети најдуже до 1. априла 1905. овом председништву на руке овозадружном I-вом потпредседнику г. дру Јовану Шевићу у Руми, јер се на закашњене молбе неће обзир узети

Председништво задруге за исушење југо источног Срема.

У Руми, дана 16. фебруара 1905.

96 3—3 **Др. Јован Шевић** с. р.

ПРВА СРПСКА ПОТРОШАЧКА ЗАДРУГА
У КУМАНИ
потребује
ДЕЛОВОЂУ

за радњу; исти мора бити пунољетан и који разуме водити трговину мешовите струке, а особито да је вешт око памука Првенство имају, који су најмање две године у једној радњи провели. Плата је у почетку 60 круна на месец. покаже ли успех у радњи, добиће повишице по способности. Исти мора бити 14 дана на углед а ступити може 1. марта о. г. по н. к.

Понуде са сведочбама треба слати на горепоменуту фирму.

106 2—6

ПРАВЕ
СРЕМСКЕ ШЉИВОВИЦЕ

гарантирано чисте у свакој количини и јачини, овогодишње, може се добити код потписанога.

Пошто путнике не држим, то с тога свакоме на захтевање шаљем мустре бадава.

Такођер равашиљем и у флашама шљивовицу, паковану у свакој величини и количини и Демијонима било поштанским или жељезничким пошиљкама.

ДУШАН ТОДОРИЋ,
пециво сремске шљивовице.
Стара-Пазова (Срем).

35 11 20

ПОЗИВ.

ПРВА СРПСКА ЗАДРУГА ЗА МЕЂУСОВНО ПОМАГАЊЕ и ШТЕДЊУ
У СИЛБАШУ

држаће у недељу 5. марта 1905. г. п. р. у 2 сата по подне

у просторијама женске школе своју

XXIII. РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

на коју се поштована господа деоничари учтиво позивају.

Дневни ред:

1. Извештај управног одбора о раду прве српске задруге за међусобно помагање и штедњу у Силбашу за 1904. год.
2. Извештај надзорног одбора и давање опросница управном и надзорном одбору.
3. Предлог управног одбора о подели чисте добити.
4. Избор управитеља и подуправитеља и десет чланова у управни одбор и два члана заменика управном одбору.
5. Избор три члана у надзорни одбор и два члана заменика.
6. Избор три члана за оверовљење скупштинског записника.
7. Евентуални предлози.

УПРАВА.

БИЛАНЦИЈА
ПРВЕ СРПСКЕ ЗАДРУГЕ ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ У СИЛБАШУ
за годину 1904

ИМОВИНА	круна	пот.	ДУГОВИ	круна	пот.
У готовини 31. децембра 1904 г.	3637	38	Деонички капитал XV. кола —	15162	07
У обвезницама — — — —	159036	—	Деонички капитал XVI. кола —	9085	80
У предујмовима — — — —	11229	—	Деонички капитал XVII. кола —	4506	—
У вредности заводске куће —	7100	—	Деонички капитал XVIII. кола —	2527	20
У вредности намештаја — —	60	72	Улога уложени на књижице —	43536	42
			Реесконт — — — — —	102000	—
			Резервног фонда — — — —	1427	45
			Сбрисана деоничарска главница	943	08
			Управи тантијеме — — —	172	05
			Чиста добит за деобу 1904. год.	1703	03
	181063	10		181063	10

РАЧУН ГУБИТКА И ДОБИТКА

ГУБИТАК	круна	пот.	ДОБИТАК	круна	пот.
Конта државног пореза — —	631	47	Конта камате — — — —	8850	24
Конта општинског трошка —	319	—	Конта опомена — — — —	167	70
Конта разних трошкова — —	773	22	Конта затезне камате — —	2225	67
Конта чиновничке плате — —	840	—	Конта глобе — — — —	79	60
Конта реесконт камате — —	4483	53	Конта уписнине — — — —	79	80
Конта исплаћене камате на улоге	438	73	Конта разни доходци — —	240	70
Конта капиталисане камате —	1767	72			
Конта порезном звању пристојбе	514	96			
Конта управи тантијеме — —	172	05			
Чиста добит за деобу 1904. год.	1703	03			
	11643	71		11643	71

У СИЛБАШУ, 31 децембра 1904. год.

Лазар Михајлов с. р., управитељ. **Тима Арсенин** с. р., књиговођа. **Данило Гаврилов** с. р., благајник.

Живан Лешков с. р., **Милош Гаврилов** с. р., **Миша Беличка** с. р.,
Неца Лешков с. р, **Сима Коларић** с. р., **Мартин Бански** с. р.,
Лазар Барачанин с. р., **Гавра Вукадинов** с. р., **Миливој Пајић** с. р.

Прегледано, са главним и споредним књигама сравњено и у потпуном реду нађено.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Младен Нинков с. р., **Лазар Пејак** с. р., председник. **Аврам Тошков** с. р.

110 1—1

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.